

Μέχρι εκεί που φτάνει η λαχτάρα

Ποιά είναι αυτή η λαχτάρα που οδηγεί άντρες και γυναίκες στην τρέλα, που τους αφήνει ξάγρυπνους, στερημένους από ησυχία και ηρεμία – η λαχτάρα αυτή που μέσα από τους αιώνες εμφανίζεται στην λογοτεχνία λαών που απέχουν πολύ μεταξύ τους όπως η αρχαία Ελλάδα, η Ανατολία, το Ιράν και χώρες τόσο μακρινές που μας είναι σχεδόν άγνωστες; Στα αυτιά μας φτάνουν απόηχοι για αυτούς που κοροϊδεύτηκαν, κυνηγήθηκαν, ή και σκοτώθηκαν γιατί είχαν το σθένος να ζήσουν την λαχτάρα τους δημόσια. Όμως συχνά προτιμούμε να κλείσουμε τα αυτιά μας. Είναι τόσο πιο εύκολο, τόσο πιο βολικό για μας να προσποιούμαστε ότι αυτοί δεν υπήρξαν ποτέ, ότι η λαχτάρα τους δεν μπορεί ποτέ να γίνει δική μας, ότι οι διαχρονικές διδασκαλίες τους είναι σήμερα παμπάλαιες και παλαιομοδίτικες.

Και όμως, σαν ένα καρδιοκτύπι που επιμένει πεισματικά παρ' όλες τις προσπάθειες μας να το αγνοήσουμε, τούτη η λαχτάρα μας ακολουθεί παντού. Μας τραβά από το ένα μέρος στο άλλο, από την μια επιθυμία στην άλλη και μετά σε κάποια άλλη, καθώς αγωνιζόμαστε να βρούμε αυτοεκπλήρωση ελπίζοντας έτσι να σιωπάσουμε τελικά την εσωτερική φωνή που δεν φαίνεται να ικανοποιείται με τίποτα. Ό,τι όμως κι αν κάνουμε, όσο σκληρά κι αν ο καθένας μας προσπαθήσει, πάλι νοιώθουμε ότι κάτι λείπει από την ζωή μας.

Πριν από δύομισι χιλιάδες χρόνια ένας Έλληνας από την νότια Ιταλία ονομαζόμενος Παρμενίδης μίλησε για αυτή τη λαχτάρα σε ένα ποίημα που μας άφησε αναφερόμενος στο ταξίδι που έκανε βαθειά μέσα στον Κάτω Κόσμο για να συναντήσει την βασίλισσα των νεκρών, Περσεφόνη, και να διδαχτεί από αυτήν τα μυστικά της πραγματικότητας. Το ποίημα του αρχίζει ως εξής:

Οι φοράδες που με μετέφεραν μέχρι εκεί που φτάνει η λαχτάρα συνέχιζαν να τρέχουν, αφού ήλθαν και με έφεραν στον θρυλικό δρόμο της θεότητας που μεταφέρει τον άνθρωπο που γνωρίζει, μέσα από το αχανές και σκοτεινό άγνωστο.....¹

Και το κλειδί του ποιήματος βρίσκεται ήδη στην πρώτη γραμμή. Ο ένας κρίσιμος παράγοντας σε αυτή την παράξενη υπόθεση που για τον Παρμενίδη επηρεάζει τα πάντα – και που καθορίζει πόσο μακριά μπορούμε να προχωρήσουμε σε αυτό το ταξίδι προς την πραγματικότητα – είναι η λαχτάρα. Η αρχαιοελληνική λέξη που χρησιμοποιεί είναι *θυμός*, και *θυμός* σημαίνει την ίδια την ενέργεια της ζωής. Είναι η καθαρή παρουσία μέσα μας που αισθάνεται και νιώθει, η συσσωρευμένη δύναμη της συναισθηματικής μας υπόστασης. Πάνω απ' όλα είναι η ενέργεια του πάθους, της ορμής, του πόθου, της λαχτάρας.

Από την εποχή του Παρμενίδη μέχρι σήμερα έχουμε μάθει πολύ καλά να βάζουμε όρια σε αυτή τη δύναμη, να της επιβαλλόμαστε, να την κατοποιούμε και να την ελέγχουμε. Αλλά για τον Παρμενίδη η λαχτάρα έρχεται πρώτη, ακριβώς στην

αρχή. Και υπάρχει μια βαθιά σημασία σε αυτό, γιατί εδώ μας λέει ότι η λαχτάρα – αν την αφήσουμε να λειτουργήσει ελεύθερα – μας επιτρέπει να φτάσουμε μέχρι εκεί που πραγματικά έχουμε ανάγκη να πάμε.

Δεν υπάρχει λογική όταν έχεις να κάνεις με το πάθος και τη λαχτάρα, αν και μας αρέσει να ξεγελάμε τον εαυτό μας πιστεύοντας ότι υφίσταται κάτι τέτοιο σε αυτές τις περιπτώσεις. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να συζητάμε λογικά με τον εαυτό μας για τη μορφή που θα πάρει η λαχτάρα μας. Νομίζουμε πως αν βρούμε καλύτερη δουλειά θα είμαστε ευχαριστημένοι, αλλά ποτέ δεν είμαστε. Νομίζουμε ότι αν πάμε σε κάποιο ξεχωριστό μέρος θα είμαστε ευτυχισμένοι, αλλά όταν φτάσουμε εκεί αρχίζουμε να θέλουμε να πάμε κάπου αλλού. Νομίζουμε ότι αν κοιμηθούμε με τον αγαπημένο ή την αγαπημένη των ονείρων μας θα νοιώθουμε ολοκληρωμένοι. Όμως, ακόμη κι αν το καταφέρουμε αυτό, και πάλι δεν μας είναι αρκετό.

Αυτό που μερικές φορές λανθασμένα αποκαλούμε «ανθρώπινη φύση» σημαίνει να μας τραβούν από τη μύτη προς εκατό διαφορετικές κατευθύνσεις και τελικά να μην πηγαίνουμε πουθενά.

Όμως το πάθος μας, αν και δεν μπορούμε να συζητήσουμε λογικά μαζί του, έχει μιαν εκπληκτική δική του νοημοσύνη. Το μόνο πρόβλημα είναι ότι παρεμβαίνουμε συνέχεια στη λειτουργία του, το σπάμε σε μικροσκοπικά κομμάτια και τα διασκορπίζουμε όπου τύχει. Ο νους μας μας ξεγελά συνεχώς και μας κάνει να εστιάζουμε στα μικροπράγματα που νομίζουμε ότι επιθυμούμε, αντί να εστιάζουμε στην ενέργεια της ίδιας της επιθυμίας.

Αν αντέξουμε να αντικρίσουμε το πάθος μας αντί να βρίσκουμε αμέτρητους τρόπους για να το ικανοποιούμε ή για να προσπαθούμε να ξεφύγουμε από αυτό, τότε αρχίζει να μας δίνει μια φευγαλέα εικόνα όσων κρύβονται στα παρασκήνια του κόσμου μέσα στον οποίο νομίζουμε ότι ζούμε. Ξεδιπλώνεται μπροστά στα μάτια μας μια συγκλονιστική θέα στην οποία τα

πάντα έρχονται τα πάνω κάτω: η εκπλήρωση γίνεται περιορισμός και η επίτευξη μετατρέπεται σε παγίδα. Και το κάνει αυτό με μια ένταση που μπερδεύει τις σκέψεις μας και μας εξαναγκάζει να επιστρέψουμε κατευθείαν στο παρόν.

Το πάθος είναι η κίνηση και το κάλεσμα της πιο βαθειάς μας φύσης. Είναι το ουρλιαχτό του λύκου, η δύναμη του λιονταριού, το φτερούγισμα όλων των πουλιών μέσα μας. Και αν βρούμε το κουράγιο να το αντιμετωπίσουμε, θα μας πάει πίσω εκεί όπου ανήκουμε. Αλλά όπως τα ζώα, τούτο το πάθος είναι τόσο επικίνδυνο όσο είναι όμορφο. Το πάθος είναι η κινητήριος δύναμη της ύπαρξης μας, και στο μονοπάτι τούτο της επιστροφής σπάει τα πάντα εκτός απ' αυτό που είναι άθραυστο. Συντρίβει όλους τους τεχνητούς μηχανισμούς που δημιουργούμε γύρω του στην προσπάθειά μας να το περιορίσουμε. Σβήνει το μέλλον και το παρελθόν και μας αφήνει μόνο την αιωνιότητα. Κι όλα αυτά τα καταφέρνει γιατί το πάθος είναι ο δημιουργός του χρόνου, και ο χρόνος δεν μπορεί να το χωρέσει.

Ο χρόνος είναι μια σειρά από αξιολογήσιμα πρόσωπα και μορφές που δίνουμε στο πάθος μας κάθε στιγμή και κάθε μέρα. Μόλις όμως αποστραφούμε όλους αυτούς τους περισπασμούς και στραφούμε προς την ίδια την ενέργεια του πάθους μας, συμβαίνει κάτι το συνταρακτικό. Ανακαλύπτουμε ότι αυτό που πραγματικά θέλουμε είναι αυτό που μας θέλει από την απαρχή του χρόνου. Το πάθος ποθεί εμάς. Θέλει να μας αφυπνίσει, να αποκτήσουμε συνειδητότητα. Είναι θεϊκή νοημοσύνη που ποθεί να γίνει γνωστή. Κι εμείς νομίζαμε ότι το πάθος ήταν δικό μας, υποθέταμε ότι μπορούσαμε να το κάνουμε ό,τι θέλαμε, ακόμα και να τρέξουμε μακριά από αυτό αν επιθυμούσαμε. Πώς όμως μπορούμε να δραπετεύσουμε από την ίδια την εσωτερική φύση μας, από την θεία κληρονομιά μας; Γεννηθήκαμε για να γνωρίσουμε τούτο το μυστήριο για το οποίο οι Γνωστικοί έλεγαν «δεν έχει όνομα αλλά όλα τα ονόματα αναφέρονται σε αυτό» και οι Σουφί το περιγράφουν ως το ανώνυμο μυστήριο που «εμφανίζεται με όποιο όνομα διαλέξεις να το καλέσεις». Και

όπως ακριβώς ο Παρμενίδης που έκανε το ηρωικό ταξίδι στα βάθη του σκότους για να βρει αυτό που αποκάλεσε «η ακλόνητη καρδιά της πειστικής Αλήθειας», έτσι κι εμείς μπορούμε να ξεκινήσουμε στο ταξίδι της επιστροφής στην πραγματικότητα – με οδηγό την φωνή της λαχτάρας μας.

Τούτο το ταξίδι, «μέχρι εκεί που φτάνει η λαχτάρα», είναι το ταξίδι των ταξιδιών: πολύ πέρα από τη συνηθισμένη ανθρώπινη εμπειρία. Απαιτεί τρομερό κουράγιο. Αλλάζει κάθε κύτταρο του σώματος μας. Μυθολογικά είναι το ταξίδι που κάνει ένας ήρωας. Για να καταλάβουμε όμως τί ακριβώς συμβαίνει εδώ θα πρέπει να ξεχάσουμε όλες μας τις απόψεις για το τί σημαίνει να είσαι ήρωας. Συνήθως βλέπουμε τον ήρωα σαν έναν πολεμιστή, ένα μαχητή. Και όμως, αυτό που θα μας μεταφέρει εκεί που θέλουμε να πάμε δεν είναι η δύναμη της θέλησης, δεν είναι ο αγώνας ή η προσπάθεια. Δεν χρειάζεται εμείς να κάνουμε τίποτα. Είναι απλά θέμα του να ξέρουμε πώς να αντιμετωπίσουμε την ίδια μας την λαχτάρα χωρίς να παρέμβουμε πάνω της ούτε να κάνουμε οτιδήποτε άλλο. Και αυτό είναι ενάντιο σε όλα όσα έχουμε συνηθίσει, επειδή μας έχουν μάθει με τόσους πολλούς τρόπους να αποδράμε από τον εαυτό μας, να βρίσκουμε χίλιους βάσιμους λόγους για να αποφεύγουμε την λαχτάρα μας.

Μερικές φορές εμφανίζεται σαν κατάθλιψη, που μας καλεί μακριά από όσα νομίζουμε ότι θέλουμε, και μας τραβά μέσα στο σκοτάδι του εαυτού μας. Η φωνή είναι τόσο οικεία ώστε το βάζουμε στα πόδια για να την αποφύγουμε με όποιον τρόπο μπορούμε. Όσο πιο δυνατό το κάλεσμα, τόσο πιο μακριά τρέχουμε. Έχει τη δύναμη να μας τρελάνει, και όμως είναι κάτι τόσο αθώο: η φωνή του εαυτού μας που φωνάζει στον εαυτό μας. Το παράξενο είναι ότι η αρνητική διάθεση δεν βρίσκεται στην κατάθλιψη αλλά στην προσπάθεια μας να αποφύγουμε την κατάθλιψη. Και αυτό που νομίζουμε ότι φοβόμαστε, στην πραγματικότητα δεν είναι καθόλου αυτό που φοβόμαστε.

Μας τρομάζει τόσο πολύ να έρθουμε αντιμέτωποι με την λαχτάρα μας γιατί δεν την ενδιαφέρει καθόλου τί σκεφτόμαστε ή

τί μας απασχολεί. Σαν ένα κοφτερό ξίφος κόβει όλες τις έγνοιες και φιλοδοξίες μας και μας αφήνει γυμνούς. Μας θέλει ολόκληρους, και ξέρουμε ότι τελικά τούτη η λαχτάρα είναι μια φωτιά που θα κάψει κάθε κομμάτι του εαυτού μας. Αλλά για να είμαστε ειλικρινείς, ποιά είναι η εναλλακτική λύση; Για πόσο καιρό ακόμα θα ψάχνουμε την αλήθεια έξω από τον εαυτό μας; Πόσα βιβλία πρέπει να διαβάσουμε, πόσους ανθρώπους πρέπει να ρωτήσουμε;

Θέλουμε πάντα να παίρνουμε εξωτερικές γνώσεις, απορροφώντας τη γνώση άλλων. Είναι ο πιο ασφαλής τρόπος. Το κακό είναι ότι πρόκειται πάντα για γνώση άλλων ανθρώπων. Έχουμε ήδη όλα όσα χρειαζόμαστε για να μάθουμε μέσα στο σκοτάδι που υπάρχει εντός μας. Και η λαχτάρα μας, αν έχουμε την τόλμη να την ακολουθήσουμε όπου μας πάει, είναι αυτή που μας γυρίζει τα μέσα έξω, μέχρι να βρούμε τον ήλιο και τη σελήνη και τα άστρα μέσα μας.

Peter και Maria Kingsley

¹ Περισσότερες πληροφορίες γύρω από την ποίηση του Παρμενίδη και τις πηγές της διδασκαλίας του θα βρείτε στα βιβλία του Peter Kingsley "Αρχαιοελληνική Σκέψη και Δυτικός Πολιτισμός" και "Στα Σκοτεινά Μέρη της Αρχαίας Ελληνικής Σοφίας".

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την
ιστοσελίδα του www.peterkingsley.org

© 2006, 2013 Peter & Maria Kingsley